จดหมายเปิดผนึกเดือนกรกฎาคม 2566

นายกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์

สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย(สสอร.)

นายไพบูลย์ แก้วเพทาย

เรื่องเงินสงเคราะห์หักชำระหนี้สหกรณ์ได้หรือไม่

ตามที่มีข้อสงสัยว่า เงินสงเคราะห์ศพกรณีสมาชิกเสียชีวิต สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สามารถจ่ายเงินสงเคราะห์ เพื่อหักชำระหนี้ของผู้ตายให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ได้หรือไม่นั้น

บัดนี้ เป็นที่ชัดเจนว่า **สมาคมฯ**สามารถนำไปหักชำระหนี้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ตามคำพิพากษาของศาล ดังนี้

เมื่อปี 2559 ทายาทผู้ตายที่เป็นสมาชิกของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตากและสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตาก จำกัด คือ ภริยาและบุตรของสมาชิกผู้ตาย ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง**สมาคมฯและสหกรณ์ฯ**เป็นจำเลย กรณีที่**สมาคมฯ**นำเงินสงเคราะห์ศพไปจ่ายชำระหนี้ของผู้ตายให้แก่**สหกรณ์ฯ**

ทั้งนี้ตามที่**จำเลย(สมาคมฯและสหกรณ์ฯ)**แถลงว่า **เงื่อนไขการกู้ยืมเงินและค้ำประกันตามระเบียบของสหกรณ์ฯกำหนดให้ผู้กู้ต้องเป็นสมาชิกสมาคมฯก่อน** และในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกระบุว่า **"ถ้าผู้สมัครถึงแก่ความตายขอมอบให้บุคคลตามลำดับต่อไปนี้ (โจทก์หรือทายาทของสมาชิกผู้ตาย) เป็นผู้รับเงินสงเคราะห์ศพและจัดการศพ เพื่อชำระหนี้แก่สหกรณ์ฯ ตามจำนวนที่ค้างชำระและเพื่อจัดการศพ"** ***ถือเป็นข้อตกลงในการทำสัญญากู้และข้อตกลงต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญากู้ธรรมดา***

นอกจากนั้น ศาลยังระบุด้วยว่า *"เงินสงเคราะห์นี้ สมาคมฯถือว่าเป็นเงินสงเคราะห์แก่สมาชิกของสมาคมฯโดยเฉพาะ จึงไม่ถือว่า เงินสงเคราะห์เป็นเงินมรดกของสมาชิกที่ถึงแก่ความตาย ทายาทโดยธรรม(โจทก์) ของสมาชิกที่ถึงแก่ความตายไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินสงเคราะห์ หรือถือเป็นเหตุฟ้องเรียกเงินสงเคราะห์ไม่ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดๆทั้งสิ้น"*

จำเลย(สมาคมฯและสหกรณ์ฯ)จึงสามารถนำเงินสงเคราะห์ส่วนที่เหลือชำระหนี้ที่สมาชิกมีกับสหกรณ์ฯ "

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง(จำเลย : สมาคมฯและสหกรณ์ฯ ชนะคดี)

ต่อมาโจทก์ ทายาทผู้ตาย(ภริยาและบุตรผู้ตาย) ยื่นอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาแก้เป็นว่า *ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์เป็นเงิน 126,783 บาท พร้อมอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2558 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์*

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ จำเลย : สมาคมฯและสหกรณ์ฯ เป็นฝ่ายแพ้คดี

จำเลยทั้งสอง(สมาคมฯและสหกรณ์ฯ) ยื่นฎีกา

ศาลฎีกา ระบุว่าผู้ตายสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฯโดยมีข้อกำหนดในใบสมัครฯว่า *"ถ้า(ผู้สมัคร)ถึงแก่ความตายขอมอบให้โจทก์ทั้งสองเป็นผู้รับเงินสงเคราะห์ศพและจัดการศพ เพื่อชำระหนี้แก่สหกรณ์ฯตามจำนวนที่ค้างชำระและเพื่อจัดการศพ"*

ศาลฎีกายังได้วินิจฉัยว่า หนี้เงินกู้ของผู้ตายนั้นเป็นหนี้ระหว่างสมรสหรือไม่และโจทก์ในฐานะทายาทโดยธรรมต้องรับผิดชำระหนี้หรือไม่ ปรากฏว่า*เป็นหนี้เงินกู้ที่นำไปใช้ในครอบครัวจึงเป็นหนี้เกี่ยวแก่การจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดู ตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควรแก่อัตภาพ จึงเป็นหนี้ระหว่างสมรส ทายาทโดยธรรมจึงต้องรับผิดในหนี้ดังกล่าว แต่ไม่จำต้องรับผิดเกินกว่าทรัพย์มรดกที่ตกทอดแก่ตน*

ประเด็นสำคัญที่ศาลฎีกาวินิจฉัย คือ **สมาคมฯและสหกรณ์ฯ** มีสิทธินำ ***"เงินค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว"*** ไปหักชำระหนี้สหกรณ์ฯหรือไม่ และเป็นการละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ซึ่ง**ศาลฎีกา**วินิจฉัยว่า

*" ตามใบสมัครที่ผู้ตายสมัครสมาชิก***สมาคมฯ** *ระบุไว้ชัดเจนว่า เพื่อชำระหนี้แก่* **สหกรณ์ฯ***ตามจำนวนที่ค้างชำระก่อน ถือเป็นคู่สัญญากู้หรือค้ำประกันโดยตรงกับ* **สหกรณ์ฯ** และ **สหกรณ์ฯ***ได้แสดงเจตนาว่า จะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้นตลอดมาตั้งแต่ผู้ตายสมัครเข้าสมาชิกสมาคมฯ* **สหกรณ์ฯ***จึงย่อมมีสิทธิดีกว่าโจทก์ทั้งสองตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 374 และ มาตรา 375"*

ดังนั้น **โจทก์ทั้งสอง**(ภริยาและบุตรของผู้ตาย) จึงต้องชำระหนี้ตามที่ผู้ตายระบุยินยอมชำระหนี้ไว้ ตามใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกของ**สมาคมฯ**(จำเลยที่1) และ **สหกรณ์ฯ**(จำเลยที่2) มีสิทธิได้รับชำระหนี้จาก**"เงินค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว"**

สมาคมฯ(จำเลยที่1)จึงชอบที่จะโอน*"เงินค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัว"*ให้แก่สหกรณ์ฯ(จำเลยที่2)เพื่อชำระหนี้ที่ผู้ตายมีต่อสหกรณ์ฯ และไม่เป็นการละเมิดต่อข้อกฎหมายหรือผิดข้อตกลงต่อโจทก์แต่อย่างใด

@@